

Студент 6 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Зазначено важливість бізнес-плану підприємства та розглянуто критерії оцінки його ефективності.

Аннотация. Обозначена важность бизнес-плана предприятия и критерии оценки его эффективности.

Annotation. The importance of business-plan of the enterprise, and the ways how to increase its efficiency are designated in this article.

Ключові слова: бізнес-план, ефективність, критерії оцінки.

У нашій країні, яка має давні традиції в реалізації планування як найважливішої функції управління, мали б іти шляхом його подальшого удосконалення й широкого застосування у всіх сферах господарської діяльності. Руйнація системи управління економікою, де розробка планів носила обов'язковий характер для всіх суб'єктів, призвела до того, що підприємства почали повністю згортати планову роботу або відводити їй другорядну роль. Це можна пояснити тим, що практично завжди плани встановлювалися від досягнутого рівня і мали своїм основним завданням нарощування обсягів виробництва. При цьому питання якості, технічного рівня, ефективності й економічності мали другорядний характер.

Організація підприємницької діяльності в ринковій економіці стає надійною справою тільки за умов, що до її підґрунтя закладено бізнес-план, який є основою для оцінки перспективності новостворюваних підприємств або проектів випуску нової продукції, а також для заходів при реконструкції підприємств із збереженням або із зміною їх функцій, при антикризовому управлінні, приватизації і т. д. У ринковій економіці бізнес-план – це робочий інструмент, що використовується практично у всіх сферах підприємництва. Він описує процес функціонування фірми, демонструє, яким чином спланувати діяльність, щоб вирішити тактичні завдання і досягти у встановлені терміни основної стратегічної мети – отримати або підвищити прибутковість роботи [1].

Актуальність теми обумовлена тим, що розробка бізнес-плану націлена на підтвердження ефективності бізнес-ідеї і на формування у інвестора розуміння сутності проекту, основних чинників його привабливості й ефективності.

На сьогодні все більшої актуальності набувають обґрунтування необхідності розробки бізнес-плану на підприємстві, а також розробки критеріїв оцінки його ефективності.

Бізнес-план дозволяє інвесторові або банку-кредиторові оцінити рівень прибутковості і ризикованості вкладень, що зрештою стає основою для ухвалення остаточного рішення про умови участі в проекті. Окрім зовнішньої цільової спрямованості, бізнес-план має істотний вплив на існуючу внутрішню політику підприємства, будучи ефективним інструментом управління.

Планування, яке є найважливішою функцією управління, – дуже потужний інструмент у підвищенні ефективності підприємницької діяльності. Проте це беззаперечне твердження правильне тільки тоді, коли ця функція виконується згідно з логікою розвитку бізнес-ідеї методично грамотно [2].

Існує думка, що бізнес-план необхідно розглядати в кількох аспектах:

- 1) як самодостатній інструмент внутрішньофірмового, планування та аналог стратегічного плану;
- 2) як інструмент ділового планування, насамперед планування відносин з контактними аудиторіями організації, від яких залежить обсяг її фінансових ресурсів (кредиторами, інвесторами);
- 3) як плановий документ, що розробляється на рівні структурного підрозділу підприємства. [3; 4].

Бізнес-план має велику кількість визначень, найважливіші з яких наведено на рис. 1.

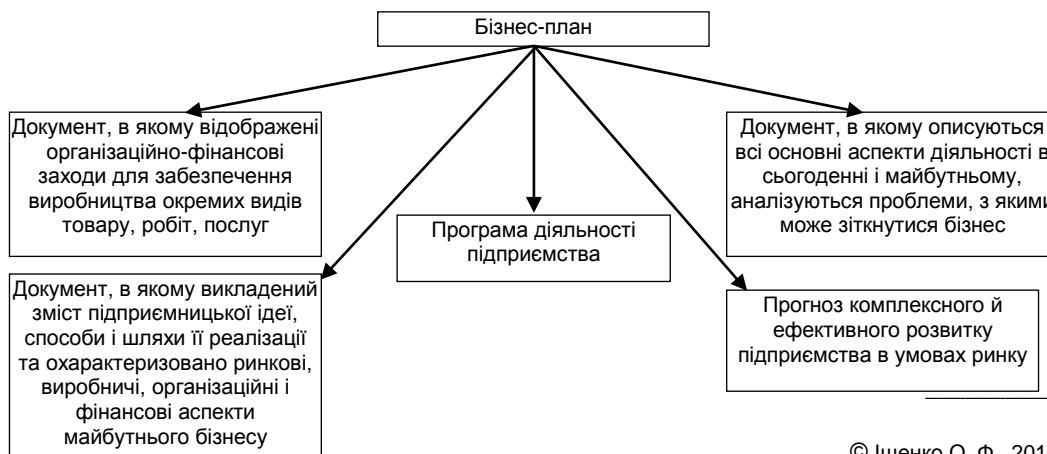

Рис. 1. Визначення поняття "бізнес-план"

Процес бізнес-планування на підприємстві вимагає розробки принципових підходів до оцінки ефективності проекту.

Необхідність оцінки економічної ефективності пов'язана з проблемою неминучості вибору внаслідок обмеженості ресурсів для досягнення мети. Раціональна поведінка полягає в прагненні збільшити різницю між прибутком і витратами. На цьому принципі раціональності побудовані базові закони економіки – закон попиту і пропозиції. В основі визначення ефективності лежить поняття порівняльної переваги – переваги у використанні одних ресурсів перед іншими, що забезпечує максимальну віддачу. Під ефективністю у виробництві можна розуміти співвідношення між цінністю того, що проведено, і цінністю втрачених альтернативних можливостей [4].

На думку автора, критерії аналізу ефективності бізнес-плану можна згрупувати в 3 блоки:

- методологічні;
- методичні;
- операційні.

Ці принципові підходи до оцінки інвестиційного проекту мають багато схожого, хоча вони можуть істотно розрізнятися в способах реалізації.

Методологічні критерії є найбільш загальними, тобто такими, що відносяться до концептуальної сторони справи оцінки ефективності об'єкта і мало залежать від його специфіки. Методичні безпосередньо пов'язані з даним проектом, його специфікою, економічною і фінансовою діяльністю. Операційні критерії – це критерії, які полегшують процес оцінки проекту з інформаційно обчислювальної точки зору [3]. На рис. 2 наведено структуру системи критеріїв оцінки.

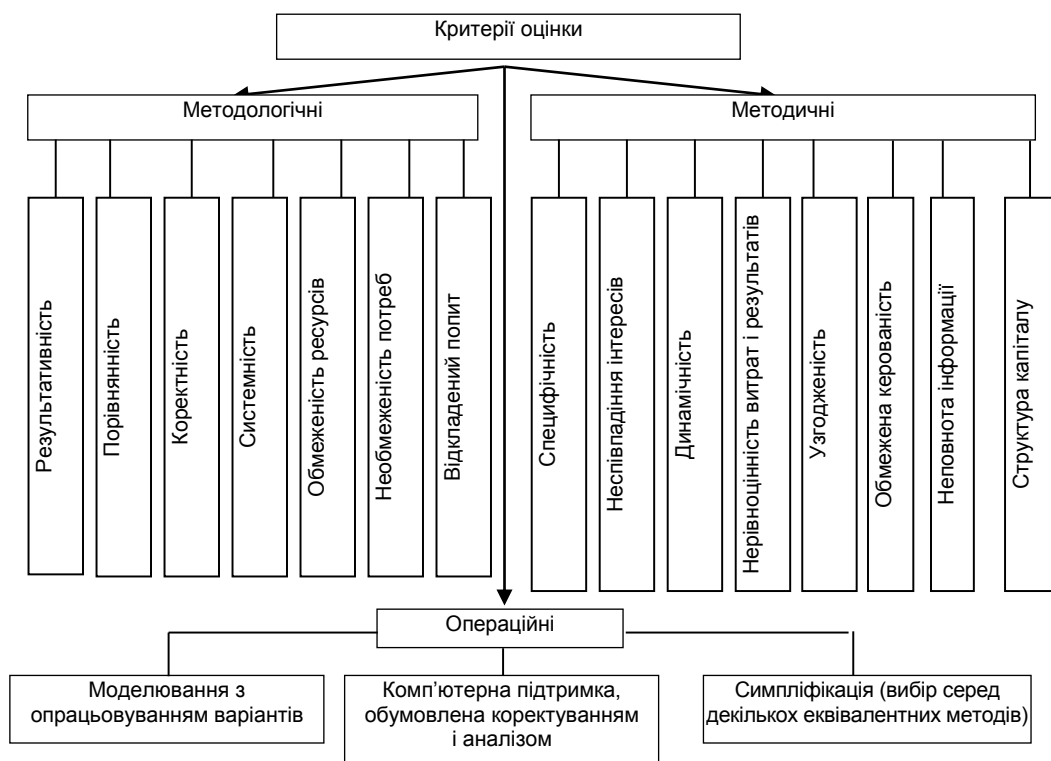

Рис. 2. Структура системи критеріїв оцінки ефективності бізнес-плану

Така структуризація дозволить провести всебічну оцінку реалізованості проекту, тобто можливості його здійснення з урахуванням усіх наявних обмежень технічного, фінансового, економічного й іншого характеру; оцінити абсолютну ефективність проекту, перевірити виконання умов; оцінити порівняльну ефективність проекту, зіставивши альтернативні проекти, визначити переваги одних проектів над іншими.

Наук. керівн. Пасько М. І.

- Література:** 1. Бринк И. Ю. Бизнес-план предприятия. Теория и практика. Для студентов вузов / И. Ю. Бринк. – М. : Феникс, 2003. – 234 с. 2. Попов В. М. Бизнес-планирование / В. М. Попов, С. И. Ляпунов, С. Г. Млодик. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 815 с. 3. Кирик Т. Н. Краткий курс бизнес-планирования : учебн. пособ. для вузов / Т. Н. Кирик. – Х. : Изд. НУА ; Консум, 2005. – 240 с. 4. Орлова Е. Р. Бизнес-план: Методика составления и анализ типовых ошибок / Е. Р. Орлова. – М. : Омега-Л, 2009. – 159 с. 5. Станиславчик Е. Н. Бизнес-план: Управление инвестиционными проектами / Е. Н. Станиславчик. – М. :